

บทที่

บทนำ

เมื่อวิเคราะห์ระบบการเมืองของประเทศไทยตามแนวความคิดของอริสโตเติลแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเคยใช้การปกครองในระบอบราชาธิปไตย (Monarchy) ซึ่งมีการปกครองโดยคนๆเดียว และมีวัตถุประสงค์เพื่อความสุขของประชาชนทั้งหมด นับว่าเป็น การปกครองที่ดีที่สุด และมีบางครั้งทำการปกครองตามอำเภอใจเพื่อแสวงหาประโยชน์ของผู้ ปกครองเพียงคนเดียว จึงเป็นระบอบทฤษฏินาธิปไตย (Tyranny) นับว่าเป็นการปกครองที่ เลวที่สุด จนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕ ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิ ราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตามแนวความคิดของประชาธิปไตยชาวตะวันตกก็ตาม แต่ สภาพความเป็นจริงเป็นระบอบอภิชนาธิปไตย (Aristocracy) มากกว่า เป็นการปกครอง โดยคณะบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติเฉลียวฉลาด และมีจุดมุ่งหมายที่จะนำสันติสุขมาสู่ ประชาชนในประเทศทั้งหมด แต่มีอยู่ไม่บ่อยครั้ง นับว่าเป็นการปกครองที่ดีที่สุดรองจากระบอบ ราชาธิปไตย และมีหลายครั้งที่เป็นการปกครองในระบอบคณาธิปไตย (Oligarchy) ปกครองโดยคณะบุคคลที่มุ่งใช้อำนาจเพื่อความผาสุกของพวกเขา รักษาอำนาจของพวกเขาเพียง กลุ่มเดียว โดยยึดหลักทรัพย์สินสมบัติมากกว่าความรักชาติและความเฉลียวฉลาด จักว่าเป็นการ ปกครองที่เลวรองจากระบอบทฤษฏินาธิปไตย แต่มีน้อยครั้งที่การปกครองของไทยเป็นระบอบเสรี ประชาธิปไตย (Liberal democracy) เป็นการปกครองเพื่อประชาชน ผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์โดยรวม ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าระบอบใดๆที่กล่าวแล้วข้างต้น โดยเฉพาะใน ระหว่าง ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๖ ถึง ๒ ตุลาคม ๒๕๑๕ ประเทศไทยมีการปกครองแบบเสรีประชา ธิปไตยมากที่สุด ทำให้คนไทยค้นคว้าทางการเมืองและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเกี่ยวกับ

สุชุม นวลสกุล, ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๖), หน้า ๔๔ - ๖๓.

การเลือก การรวมกลุ่มผลประโยชน์เพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง และมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น แต่ก็เป็นช่วงระยะเวลาอันสั้น ทำให้สหภาพการเมืองของไทย ยังไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง หรือถ้ากล่าวโดยส่วนรวมแล้วถือว่า ประเทศไทยยังไม่ เป็นประชาธิปไตยตามความคิดของนักประชาธิปไตยชาวยุโรปและอเมริกัน

ที่มาและปัญหาของการวิจัย

ปัญหาการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทย นับว่ามีอุปสรรคมากตลอดมา ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชาติเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่ง ที่ทำให้การ ปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องล้มลุกคลุกคลานและไม่เป็นผลสำเร็จได้ตามประสงค์ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเข้าใจและคิดว่า การเมืองเป็นเรื่องของข้าราชการที่มียศตำแหน่งสูงๆ หรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและมีอิทธิพล เกี่ยวกับพรรคการเมืองที่เคยมีก็เป็น ลักษณะแบบลาลายเช่นมากกว่า เพื่อประสงค์ให้ตั้งพรรคได้เป็นสำคัญ ทำให้ขาดสมาชิกนอก สภาที่จะเป็นฐานอำนาจคอยสนับสนุนพรรคการเมืองให้เข้มแข็ง พรรคการเมืองส่วนมากไม่มี การกำหนดนโยบายของพรรค (Platform) ที่แน่นอนและชัดเจน และไม่มีการสนับสนุนการ เมืองในระดับท้องถิ่นเลย ทำให้พรรคการเมืองเกิดขึ้นโดยคนไม่กี่คน ประกอบกับนิสัยคนไทย ชอบมองเห็นแต่ในทางปฏิบัติที่เห็นได้ชัดเจน (Pragmatic) คือ มองเห็นแต่เพียงว่าทำได้ แต่จะหาอย่างไรยังไม่รู้ ดังนั้น นโยบายพรรคการเมืองจึงมุ่งเน้นทางวัตถุมาก (Modernization) สมาชิกพรรคการเมืองยังมีค่านิยมยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก และสอดคล้องกับค่านิยมของคนไทยทั่วไปอีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า พรรคการเมืองไทยที่เคยมีมาน่า จะเป็นเพียงคณะบุคคลมารวมกันแบบหลวมๆ เพื่อแสวงหาอำนาจทางการเมืองมากกว่าการเป็น พรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตย

การที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยนั้น จะต้อง สร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมือง (Political socialization)

^๑ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ รอส ฟรีสเชีย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตยไทย (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๗), หน้า ๕๖ - ๗๑.

^๒จำลอง สาลีสังข์, จำนงค์ เทพสวัสดิ์ และ ปราโมทย์ สันตยากร, พรรคการเมืองไทยและการเลือกตั้ง ๑๕ (กรุงเทพมหานคร: สหประชาพาณิชย์, ๒๕๑๕), หน้า ๕ - ๑๒.

เริ่มตั้งแต่เด็กจนจบมหาวิทยาลัย สำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อจากการศึกษาภาคบังคับหรือ
 ต่อถึงมหาวิทยาลัย ก็จะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวให้ต่อเนื่องกัน ในลักษณะการ
 ศึกษาอกระบบ (Nonformal education) และการศึกษาไม่มีระบบ (Informal
 education) ให้อย่างกว้างขวาง แต่ประเทศไทยตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.
 ๒๔๗๕ เป็นต้นมา นับว่ายังไม่มีการสร้างกระบวนการดังกล่าวนี้เลย โดยมีแต่เพียงตัวหนังสือส่วนการ
 ปฏิบัตินั้นยังไม่เกิด จะมีอยู่บ้างในระดับมหาวิทยาลัยบางแห่ง แต่ก็เป็นส่วนน้อยและยังไม่เกิดผล
 คี ในที่สุดก็ถูกสภาพที่ไม่เป็นประชาธิปไตยโดยส่วนใหญ่กลืนไปในที่สุด โดยเฉพาะการสอนประชา
 ธิปไตยในโรงเรียนทุกระดับนั้นก็ยังไม่เกิดผลก็แต่อย่างใด อาจจะเป็นเพราะสังคมไทยยังเชื่อ
 ว่า ขอให้ใครคนใดเสียอย่างจะใช้ระบบการปกครองอะไรก็ได้ จึงพากันมองเห็นประชาธิปไตย
 ไม่ค่อยสำคัญ และประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจกระบวนการและคุณค่าในการมีส่วนร่วม
 ทางการเมืองเท่าที่ควร ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายอย่างได้แก่ ระบบการศึกษา ชั้นปกครองยัง
 พยายามจัดให้ประชาชนเป็นฐานอำนาจของกลุ่มตน จะเห็นว่าการมีสติเลือกตั้งสูงนั้นไม่ว่า
 จะถูกต้องตามแบบประชาธิปไตย ประชาชนไม่สนใจการเมืองและการเลือกตั้งนั้น ทำให้ผู้รัก
 ชาติทั้งหลายหาวิธีแก้ไขโดยทำการปฏิวัติรัฐประหาร ตั้งกลุ่มต่างๆทางการเมือง มีความเคลื่อนไหว
 ทางการเมืองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเป็นประชาธิปไตย ความยากจนของประชาชนก็เป็น
 ส่วนสำคัญที่ทำให้ขาดความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตลอดมา ทำให้ประชาธิปไตย
 ไม่มีระบบที่แน่นอน จนเกิดมีการประจัญหน้าต่อสู้กันมากมาย และอำนาจของระบอบราชการที่มี
 มากมานานยังฝังจิตใจประชาชนอยู่อีกมาก จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่มองเห็นว่า ใครจะมา
 ปกครองหรือไม่ปกครองแบบประชาธิปไตยก็ไม่เห็นเดือดร้อนอะไร ขอแต่เพียงว่าให้มี
 อาหารกิน ไม่ค่อยอยากปากแห้งก็แล้วกัน สภาพเช่นนี้นับว่าเป็นปัญหาในการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 และการเรียนรู้ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวไทยมาก ทำให้
 ขาดความสำนึกทางการเมืองและมีความรู้สึกที่ว่า ถ้ามีข้าราชการเข้าไปทำกิจกรรมทางการเมือง
 เมืองต่างๆแล้วเป็นสิ่งถูกต้อง สำหรับประชาชนทั่วไปไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องของ การรวมกลุ่ม
 ผลประโยชน์นั้นถือว่าสำคัญมากในระบบประชาธิปไตย แต่การรวมกลุ่มดังกล่าวของไทย ส่วน

ใหญ่รวมกันไม่เหนียวแน่นและแตกสามัคคีกันได้ง่าย เพราะขาดทักษะในการรวมกลุ่มมาตั้งแต่แรก จึงไม่มีอุดมการณ์ของการรวมกลุ่ม ทำให้การต่อรองทางการเมืองไม่เกิดผลดีและล้มเหลวตลอดมา

เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมไทย จะเห็นว่า โคลัมเบียมาจากสังคมเกษตรกรรม (Agrarian society) ทำให้คนไทยอยู่ใกล้ชิดกัน ช่วยเหลือกันเป็นกลุ่มย่อยๆ จึงเกิดกลุ่มเซาท์เรอ ไม่นิยมยึดกฎเกณฑ์ระเบียบวินัย ประกอบกับสภาพการปกครองให้เสรีภาพมากเกินไปในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีก็มีส่วนยอมรับกลมเกลียวกันมีนิสัยเช่นนั้น ทำให้เห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้และเห็นแก่พวกพ้องมากกว่าส่วนรวม มองเห็นความสำคัญของบุคคลมากกว่าความรู้ความสามารถ ชอบมีการรื่นเริงทั้งก่อนทำงานและหลังทำงาน นิยมฉลองยศตำแหน่งและชอบพิธีการมาก เป็นสังคมที่พุ่มเพื่อต่างไม่มองความจริงในสิ่งที่ควรจะเป็นไปได้ในชีวิต ประชาชนส่วนใหญ่มีความถนัดในการคิดแบบวิเคราะห์ที่ต่ำมาก กลายเป็นขาดเหตุผล คิดไม่เป็นและแก้ปัญหาไม่เป็น จึงเป็นช่องทางให้พวกมีอิทธิพลต่างๆ ที่คอยแสวงหาอำนาจทางการเมือง ชักจูงให้มีส่วนร่วมทางการเมืองไปในทางที่ไม่ถูกต้อง และปรากฏการณ์ของสังคมไทยอีกประการหนึ่งคือ คนไทยส่วนใหญ่มีสภาพยากจน แต่ก็เป็นลักษณะที่พอทนได้จากผลที่มีรายได้แบ่งตามธรรมชาติที่อำนวยความสะดวกคล่องกับนิสัยคนไทยอันมีรากฐานมาจากความเชื่อในลัทธิศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆ ทำให้ชอบมีชีวิตไปวันหนึ่งๆ ไม่ค่อยกระตือรือร้น (Stationary society) และยังมีค่านิยมต่างๆ ออกมาในรูปของสุภาษิตที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเป็นประชาธิปไตยมากนัก เช่น

“ลิขิต ชีร์ เวคิน,” ปัญหาการเมืองไทยในอนาคต, ใน รัฐศาสตร์ ๑๗ (กรุงเทพมหานคร: มพิชจำกัด, ๒๕๑๔), หน้า ๔๖ - ๑๐๕.

๒) ไพฑูรย์ เครือแก้ว, ลักษณะสังคมไทย (กรุงเทพมหานคร: มพิชจำกัด, ๒๕๑๔), หน้า ๖๔ - ๗๕.

“ปรีชา ตงมณี,” เปรียบเทียบแบบการคิดของนักศึกษาผู้ใหญ่ชายกับนักศึกษาผู้ใหญ่หญิง: สายสามัญระดับที่ ๓ - ๔ ในเขตศึกษา ๑” (ปริญญาโทพนชศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร, ๒๕๑๔), หน้า ๕๖ - ๕๘.

บ้านใครใครอยู่ อู่ใครใครนอน ชูระของเขาเราไม่เกี่ยว รัฐบาลควรวอกเป็นยอกคี่
 น้ำขึ้นให้รีบตัก เกินตามหลังผู้ใหญ่มากก็ พูกลงไปสองไฟเบียด นิ่งเสียดำพันคำลึงทอง
 ชั่วช่วงชืดช่วงสงฆ์ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนระบบราชการไทยแม้จะยึดหลักสากลโดยเน้น
 ความรู้ความสามารถและความยุติธรรมก็ตาม แต่ก้ขัดกับนิสัยคนไทยที่ไม่ชอบกฎเกณฑ์
 ชอบทำงานตามสบายๆ ทั้งประชาชนและข้าราชการต่างก็ยึดระบบอุปถัมภ์ ระบบพวก
 พ้อง เน้นความใกล้ชิดระหว่างบุคคล ชอบช่วยเหลือคนในถิ่นเดียวกัน ยึดระบบอาวุโส
 นิยมยกย่องคนมียศตำแหน่งสูงๆ และพร้อมที่จะเป็นลูกน้องถวายความเต็มใจ ทำงานให้
 แบบยอมตายเพื่อเจ้านาย มีความผูกพันกันด้วยผลประโยชน์และการตอบแทนคือ เจ้า-
 นายจะมอบผลประโยชน์ให้แก่ลูกน้อง ส่วนลูกน้องก็จะมอบความจงรักภักดีให้^๒ ลักษณะ
 กึ่งกลาวนี้ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คนไทยไม่นิยมไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่าที่ควร มีการรับ
 จ้างลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือมีการซื้อเสียงกันทั้งในสภาและนอกสภา และการแพ
 ะกันกันในสภาก็ยึดถือกันเป็นเรื่องสำคัญกว่าเสียงนอกสภา ทำให้เกิดความขัดแย้ง
 ระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มผลประโยชน์และหาทางตกลงกันได้ยาก ทำให้เสียระบบการ
 ปกครองแบบประชาธิปไตยไปทุกครั้ง

การเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆที่แล่วมา ยังขาดความสำนึกว่า
 อะไรควร อะไรไม่ควร ฝ่ายรัฐบาลก็ขาดข้อมูลที่ถูกต้อง ขาดกลไกทางการเมืองที่ดี
 ในการประสานประโยชน์ ขาดอนุญาโตตุลาการที่สามารถ ขาดพรรคการเมืองที่คอย
 แก้ปัญหาทางสังคมและทางการเมือง ฝ่ายประชาชนที่พอจะรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์
 ได้ตามพื้นฐานความรู้และความคิดที่มี ก็ขาดเหตุผลหรือแม้จะใช้เหตุผลบ้าง ก็มีใ้คนนำมา
 โต้เถียงและสอนตนเองอย่างรอบคอบก่อน ทำให้ไม่รู้จักสิทธิหน้าที่ที่ถูกต้อง มองเห็น

^๑ปราโมทย์ เจนการ, "ค่านิยมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ," เอกสาร
 รายงานการศึกษาวิชาหลักและกระบวนการพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
 วิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๐๙, หน้า ๖ - ๑๕. (เอกสารอักษฺาเนา.)

^๒เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, เขียนข้างประชาชน (กรุงเทพมหานคร: เจริญ
 วิทยการพิมพ์, ๒๕๑๓), หน้า ๓๙ - ๖๐.

ตนเองหรือฝ่ายตนถูกต้องกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ ทำให้มองเห็นความเสมอภาคและเสรีภาพไม่สำคัญ ต่างพากันลวงล้าสิทธิหน้าที่ซึ่งกันและกันทั้งค่อนหน้าและลับหลัง มองเห็นความขัดแย้งเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ซึ่งในทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยยอมรับว่าเป็นสิ่งดีและควรมืออย่างกว้างขวาง ซากหักชะในการประสานประโยชน์ ต่างมองเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนหรือฝ่ายตนมากเกินไป จึงไม่สามารถจะใช้หลักการนี้แก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองได้ ประกอบกับขาดคุณลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ ความอดกลั้นในลักษณะของนักประชาธิปไตย สิ่งเหล่านี้มีว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกพรรคการเมืองนอกสภาภคิ สมาชิกกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆก็ตลอดจนประชาชนไม่เกิดผลดีทางการเมือง และประกอบกับคนไทยเคยถูกกดขี่จากฝ่ายผู้ปกครองที่แสวงหาอำนาจ อิทธิพลและผลประโยชน์ของพวกเขามานาน มีการปฏิวัติรัฐประหารบ่อยครั้ง ทุกครั้งจะฉีกรอนสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และห้ามยุ่งเกี่ยวทางการเมืองตลอดมา จะเห็นว่า ในระยะหลังเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ถึง ๖ ตุลาคม ๒๕๑๘ ประชาชนชาวไทยตื่นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก เพราะรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นประชาธิปไตยมาก แต่คนไทยยังขาดวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอยู่อีกมาก ทั้งนี้เพราะขาดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองมาแต่แรกดังที่เคยกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงทำให้คนในสังคมการเมืองไทยมีลักษณะเหมือนกำลังถูกเปิดออกจากสิ่งที่ควรพบ ต่างฝ่ายต่างไม่เข้าใจกัน ต่างก็มองซึ่งกันและกันว่าไม่ซื่อสัตย์ต่อกัน สังคมไทยในระยะนี้จึงเป็นประชาธิปไตยเหมือนสภาพรถยนต์ที่ออกวิ่งด้วยเกียร์หนึ่งตลอดแล้วก็พังลงในเวลาอันสั้น เพราะความสำนึกความสนใจทางการเมืองของคนไทยมีสภาพแตกต่างกัน และลักษณะเหล่านั้นก็ไม่อาจจะผสมกลมกลืนกันได้ ซึ่งมีแต่สภาพขาด

“ปริญา ปานทอง, “วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตย,” ใน รัฐศาสตร์ ๑๗ (กรุงเทพมหานคร: บพิธจำกัด, ๒๕๑๘), หน้า ๑๖๕ - ๑๗๘.”

คกมกพรองหรือเกินขอบเขต กล่าวคือ คนไทยบางกลุ่มก็อาจจะมิจิตใจเป็นประชาธิปไตยบ้าง บางกลุ่มก็ไม่เป็นประชาธิปไตยเลย บางกลุ่มก็พอมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองบ้าง บางกลุ่มก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย บางกลุ่มก็เป็นพวกมีค่านิยมแบบอนุรักษนิยมมาก ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงใดๆ บางกลุ่มก็เป็นพวกค่อนข้างสมัยใหม่ แต่ก็ไม่สามารถจะทำอะไรได้ และบางกลุ่มก็มีความเชื่อแบบมวงาย มองโลกและชีวิตอยู่ในความเพ้อฝัน มีชีวิตอยู่ไปวันหนึ่งๆ ลักษณะของสังคมไทยดังที่กล่าวนี้ค้างสลับ เปลี่ยนหมุนเวียนไปเรื่อยๆยากที่จะแก้ไขให้ดีขึ้นเร็ววัน แม้แต่วรรณกรรมและการละเล่นพื้นเมืองต่างๆ เช่น ลิเก ละคร นวนิยาย เป็นต้น ทั้งเนื้อเรื่อง สีสภาพการแสดง ส่วนใหญ่ในมนาวในลักษณะอมรมกล่อมเกล้าให้คนไทยทุกเพศทุกวัยมีชีวิตจิตใจเป็นเช่นนั้นด้วย เสมือนเป็นการเพาะเชื้อให้เป็นสังคมน้ำเน่าอยู่ตลอดไป จึงเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

เนื่องจากคนไทยขาดการฝึกอบรมการรวมกลุ่มมาตั้งแต่เด็ก จึงขาดทักษะระเบียบวินัยและอุดมการณ์ในการรวมกลุ่มผลประโยชน์เมื่อเป็นผู้ใหญ่ คนทั่วไปจะมองเห็นว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่จะคอยสนับสนุนพรรคการเมืองนั้นไม่เป็นสิ่งที่ดี แม้แต่สมาชิกสภาส่วนใหญ่ก็ยังไม่เห็นความสำคัญมากนัก กลับมองเห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยากทางการเมือง ทำให้ขาดการติดต่อประสานประโยชน์ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมกันนำเอาสิ่งที่มีคุณค่ามาจัดสรรให้สังคมเป็นสุข ดังนั้น เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผลประโยชน์กับรัฐบาล สถาบันพรรคการเมืองที่ประชาชนอยู่ใกล้ชิดพอจะหวังให้ช่วยคลี่คลายความตึงเครียดก็หวังไม่ได้ เพราะอ่อนแอและแตกแยกภายในเสมอ เมื่อประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมทางการเมืองจึงถูกลับสนุนวายนามาก และมีการปฏิวัติรัฐประหารหลายครั้ง จึงกระทบกระเทือนต่อพรรคการเมืองที่จะหยั่งรากฐานให้มั่นคง

๑พรศักดิ์ พรพิริยะกุลชัย, ประเทศไทยกับการพัฒนาการเมือง (กรุงเทพมหานคร: อักษรสัมพันธ์, ๒๕๑๗), หน้า ๖๓ - ๖๔.

จึงเสียโอกาสที่จะแสดงบทบาทให้ประชาชนเห็นและเชื่อมั่นได้ จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญและสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ระบบการศึกษาของไทยก็ไม่อำนวยความสะดวกการรวมกลุ่มเท่าที่ควร และยังไม่ส่งเสริมในเรื่องการเมืองแบบมีพรรคการเมืองอีกด้วย และในทุกสมัยที่ประเทศไทยมีการปกครองที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ไม่มีการเลือกตั้ง ไม่มีพรรคการเมือง ห้ามรวมกลุ่มผลประโยชน์ ห้ามหน่วยงาน องค์กรหรือสมาคมต่างๆ เกี่ยวกับการเมือง ระบบการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ถูยขวางสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองที่ไม่เป็นไปตามอุดมการณ์ของประชาธิปไตยตามแนวความคิดของชาวตะวันตก นับว่าเป็นการสร้างภาพพจน์ทางการเมือง (Political images) ที่ไม่ดีแก่ประชาชน ทำให้มองเรื่องการเมืองเป็นสิ่งชั่วร้ายไม่น่าเข้าไปเกี่ยวข้องกับควยประการทั้งปวง หรือบางกลุ่มก็มองเห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องของผู้มียศตำแหน่งสูงๆ พวกมีฐานะร่ำรวยซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในเมืองใหญ่ๆ ครูประถมศึกษาซึ่งมีสถานภาพเป็นข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ตลอดจนสื่ออยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในชนบทมากกว่าข้าราชการประเภทอื่น ตลอดจนแนวความคิด ความสนใจ ความสำนึก ค่านิยมทางการเมือง ก็คงไม่แตกต่างจากประชาชนคั้งที่ไกลเข้ามาแล้วข้างต้นว่า คนไทยส่วนใหญ่ขาดการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องมาตั้งแต่เด็ก และในสถานับการศึกษาแทบทุกระดับ ก็ยังไม่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองแต่อย่างใด จึงทำให้เชื่อว่าครูประถมศึกษาน่าจะมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตยน้อย เช่นเดียวกับประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาทัศนคติของครูประถมศึกษาที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย โดยศึกษาเฉพาะกรณีครูประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบว่า ครูประถมศึกษามีเจตคติ ความสำนึก ความสนใจ ค่านิยมต่อการเมืองอย่างไร

และสิ่งเหล่านี้ได้เป็นแรงคลุใจให้มีส่วนร่วมทางการ เมืองแก่ไหน ครูประถมศึกษาจังกกล่าวถือว่า เป็นประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนจากสถาบันฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยและมีอีกส่วนหนึ่งมาจากสถาบันอาชีวศึกษา แต่ครูประถมศึกษาทั่วไปก็ได้เคยผ่านกระบวนการ เรียนรู้ทางสังคมและทางการ เมืองในระยะแรกคือ ระคับครอ-ครวิ ระคับโรงเรียนประถมศึกษาและมีชมศึกษาที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการ เมืองอย่างถูกต้องมาเช่นเดียวกัน ทำให้ขาดคุณการและวัฒนธรรมทางการ เมืองในระบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาไว้ดังนี้คือ

๑. เพื่อทราบความแตกต่างทัศนคติทางการ เมืองในระบบประชาธิปไตย เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสำนึกและความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการ เมืองของครูประถมศึกษาชายหญิง อายุระหว่าง ๑๕ - ๓๓ ปีกับ ๓๔ - ๕๐ ปี และวุฒิค่ากว่าอนุปริญญาตรีกับอนุปริญญาตรีขึ้นไป

๒. เพื่อทราบความแตกต่างค่านิยมในการมีส่วนร่วมทางการ เมืองในระบบประชาธิปไตย เกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนราษฎร และระบบพรรคการเมืองของครูประถมศึกษาชายหญิง อายุระหว่าง ๑๕ - ๓๓ ปีกับ ๓๔ - ๕๐ ปี และวุฒิค่ากว่าอนุปริญญาตรีกับอนุปริญญาตรีขึ้นไป

๓. เพื่อทราบความแตกต่างทัศนคติทางการ เมืองในระบบประชาธิปไตย เกี่ยวกับความสำคัญและความสนใจการรวมกลุ่มผลประโยชน์ของครูประถมศึกษาชายหญิง อายุระหว่าง ๑๕ - ๓๓ ปีกับ ๓๔ - ๕๐ ปี และวุฒิค่ากว่าอนุปริญญาตรีกับอนุปริญญาตรีขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

๑. เพื่อให้ผู้ที่สนใจทางการ เมืองส่งเสริมครูประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีความสำนึก ความสนใจและมีค่านิยมที่เป็นแรงคลุใจในการมีส่วนร่วมทางการ เมืองในระบบประชาธิปไตยมากขึ้น และถูกต้องตามหลักการของการปกครองแบบประชาธิปไตย เพื่อจะได้เป็นกลไกทางการ เมืองที่สำคัญกลุ่มหนึ่ง ในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ทางสังคมและทางการ เมืองให้เยาวชนในสถาบันประถมศึกษา ได้เป็นนักประชาธิปไตย

ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง (Political ideology) และมีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) ในระบอบประชาธิปไตย

๒. เพื่อให้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าและเป็นเอกสารอ้างอิงต่อไป

ความสำคัญของการศึกษา

การศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูประถมศึกษาที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยนี้ มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองเป็นอย่างมาก ผลการวิจัยจะชี้ให้เห็นว่า ครูประถมศึกษาที่กำลังอบรมสั่งสอนเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ ๗ - ๑๕ ปีอยู่ขณะนี้ มีความรู้ความเข้าใจ มีความสำนึก ความสนใจ และมีค่านิยมที่เป็นแรงกลไกในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหน และเป็นกลุ่มบุคคลที่ใดซึ่งถือว่าเป็นกลไกทางการเมืองของรัฐบาลในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแก่เยาวชนของชาติที่มีอุดมการณ์และมีวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ผลดีแค่ไหน

ในด้านการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ผลการศึกษาจะเป็นสิ่งชี้ให้ผู้บริหารประเทศทราบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะรวันและมั่นคงอยู่ได้ จะต้องมีการประชาชนที่เป็นคนคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น มองโลกแห่งความเป็นจริงในสิ่งที่เป็นไปได้ในชีวิต ซึ่งจะต้องมีการอบรมกล่อมเกล่าในลักษณะของการเรียนโดยการปฏิบัติจริง (Learning by practice) มาตั้งแต่เยาว์วัย ดังนั้น ถ้าครูประถมศึกษาที่มีทัศนคติในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากและถูกต้อง ก็เชื่อว่าจะ เป็นกลไกทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาประชาธิปไตยได้ดี และเนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้โดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงได้พยายามหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้เสนอต่อนักการเมืองและผู้บริหารประเทศทั้งหลาย เพื่อจะได้นำมาพิจารณาในการดำเนินงานพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ถือว่า ประชากรตัวอย่างจากครูประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร เป็นตัวแทนของข้าราชการ ประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร และอาจเป็นตัวแทนไปถึงครูประถมศึกษาในจังหวัดต่างๆของเขตศึกษา ๑ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรปราการ นนทบุรี ปทุมธานี และนครปฐม ทั้งนี้เพราะมีสภาพการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน จึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้เลือกครูประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร โดยคัดเลือกเอาผู้ที่ เป็นครูประถมศึกษามาแล้วอย่างน้อย ๑ ปี และต้องเป็นครูอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครมาแล้วอย่างน้อย ๖ เดือน จะใช้ครูประถมศึกษาชายหญิงมาทำการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น ๓๐๘ คน เป็นชาย ๒๖๘ คน หญิง ๔๐ คน แลวนำมาจัดเป็น ๓ กลุ่มคือ

๑. กลุ่มครูประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด	๓๖๕ คน
๒. กลุ่มครูประถมศึกษาสังกัดเทศบาล	๑๘๕ คน
๓. กลุ่มครูประถมศึกษาสังกัดโรงเรียนราษฎร์	๑๕๐ คน

ตัวแปรต่างๆที่จะศึกษา. เนื่องจากมีตัวแปรต่างๆที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของครูประถมศึกษา มาก เช่น เพศ อายุ วุฒิความรู้ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การที่จะศึกษาพร้อมๆกันทุกตัวแปรย่อมทำได้ยาก ในการวิจัยครั้งนี้จึงเลือกศึกษาเฉพาะตัวแปรที่เห็นว่ามีผลสำคัญคือ

๑. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ เพศ (ชาย - หญิง) อายุ (๑๕ - ๕๐ ปี) และวุฒิความรู้ (ต่ำกว่าอนุปริญญาตรี - อนุปริญญาตรีขึ้นไป)
๒. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย (ความรู้ความเข้าใจ ความสำนึก ความสนใจ คำนิยมทางการเมือง การใช้สิทธิเลือกตั้ง ระบบพรรคการเมือง และการรวมกลุ่มผลประโยชน์)

เอกสารค้นคว้าในการวิจัย. ได้ศึกษาจากหนังสือที่เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับ
 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผู้เขียนและศึกษาวิจัยไว้ทั้ง
 ในต่างประเทศและในประเทศไทยถึงปี พ.ศ.๒๕๑๔ แบบสอบถามในการหาข้อมูลเกี่ยวกับ
 การมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้มี ๒๕ ข้อ การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลใช้ Chi -
 squares test

สมมุติฐานในการวิจัย

ครูประถมศึกษาซึ่งเป็นประชาชนนั้น สมัยหนึ่งเคยได้รับกระบวนการเรียนรู้
 ต่างๆจากโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา บางคนจบจากมหาวิทยาลัย
 ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษามุ่งเน้นให้รู้วิชาการทั่วไป หรือวิชาชีพเพื่อไปประกอบอาชีพ
 เป็นสำคัญ ฉกฉมให้มันิสัยในการคิดมีน้อย และขาดการ เรียนรู้ทางสังคมและทางการเมือง
 เมือง ในอันที่จะปลุกฝังอุดมการณ์และวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
 และในโอกาสที่ได้เป็นครูประถมศึกษาทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเยาวชน ประกอบกับระบบ
 การศึกษาไทยที่เป็นมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังไม่ได้มุ่งเน้นทางการเมือง จึงทำให้ครูประถม
 ศึกษาเหล่านี้มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ขาด
 ความสำนึกความสนใจ มีค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
 น้อย เป็นผลทำให้เยาวชนของชาติขาดโอกาสเรียนรู้ทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา กวญ
 เหตุดังกล่าว จึงได้ตั้งสมมุติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้คือ

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างครูประถมศึกษาชายกับหญิง ครูประถมศึกษาอายุ
 ระหว่าง ๑๘ - ๓๓ ปีกับอายุระหว่าง ๓๔ - ๕๐ ปี และครูประถมศึกษาวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป น่าจะมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างครูประถมศึกษาชายกับหญิง ครูประถมศึกษาอายุ
 ระหว่าง ๑๘ - ๓๓ ปีกับอายุระหว่าง ๓๔ - ๕๐ ปี และครูประถมศึกษาวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป น่าจะมีความสำนึกและความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างครูประถมศึกษาชายกับหญิง ครูประถมศึกษาอายุระหว่าง ๑๔ - ๓๓ ปีกับอายุระหว่าง ๓๔ - ๕๐ ปี และครูประถมศึกษาวุฒิต่ำกว่าครูปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป น่าจะมองเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งและระบบพรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างครูประถมศึกษาชายกับหญิง ครูประถมศึกษาอายุระหว่าง ๑๔ - ๓๓ ปีกับอายุระหว่าง ๓๔ - ๕๐ ปี และครูประถมศึกษาวุฒิต่ำกว่าครูปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป น่าจะมองเห็นความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์และสนใจเข้าร่วมในกระบวนการกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูประถมศึกษาชายกับหญิง ครูประถมศึกษาอายุระหว่าง ๑๔ - ๓๓ ปีกับอายุระหว่าง ๓๔ - ๕๐ ปี และครูประถมศึกษาวุฒิต่ำกว่าครูปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยนี้ จำเป็นต้องกำหนดความหมายคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยหลายคำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจเรื่องนี้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยคำต่างๆ ดังนี้คือ

ทัศนคติทางการเมือง (Political attitudes) หมายถึงการวางตัวการแสดงออกของบุคคลในสถานที่ต่างๆทางการเมือง รวมถึงความรู้สึก ความคิดเห็น การมองภาพการเมืองและการประพฤติปฏิบัติตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดสมไว้จากการเรียนรู้ทางสังคมและทางการเมืองแต่เยาว์วัย

A.S. Hornby and E.C. Parnwell, The Progressive English Dictionary (London: Richard Clay and Company, Ltd., 1952), p. 15;
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ประมวลศัพท์บัญญัติวิชาการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาการพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๒๓.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย (Political participation in democracy) : หมายถึง พลเมืองสามารถมาประชุมร่วมกันทางการเมืองได้บ่อยครั้งเพื่อรับฟัง ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทน หรือเพื่อกล่าวแสดงความคิดเห็นทางการเมือง (Interest articulation) มีโอกาสวิเคราะหฺและอภิปรายปัญหาการเมืองได้ด้วยความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนโยบายทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้ง เป็นส่วนบุคคลและเป็นกลุ่มผลประโยชน์ ในลักษณะสมัยสมุณพรรคการเมืองและความผูกพันทุกแง่มุมทั้งการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (Political knowledge) หมายถึง ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจ เพื่อจัดสรรทรัพยากรและช่วยกันควบคุมการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ควบคุมการกำหนดและปฏิบัติตามข้อบัญญัติ รวมทั้งมีการยอมรับการใช้อำนาจ ตลอดจนการใช้วิธีอื่น ๆ ทางการเมือง เช่น การชักชวน การประนีประนอม การต่อรอง การยอมตาม การให้สัญญา การปรองดอง ความไว้วางใจ การเป็นตัวแทน และการเชื่อฟัง ดังนั้น การเมืองจึงเป็นเรื่องของการแสวงหาอำนาจ อิทธิพลและผลประโยชน์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรสิ่งมีคุณค่าให้แก่สังคมอย่างยุติธรรม^๒

ความสำนึกทางการเมือง (Political feelings) หมายถึง ประชาชนมีความเชื่อ มีความคิดอ่านทางการเมือง มีเหตุผล รู้จักวิเคราะหฺวิจารณ์ และมองโลกตามความเป็นจริงในสิ่งที่เป็นไปได้ มีความตระหนักถึงความอยุ่รอดของการปกครองแบบนี้ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และมีความรู้สึก

^๑พรชูลี อาชวอำรุง (แปล), ขนาดและประชาธิปไตย, โดย โรเบิร์ต เอ คัสล และ เอ็ดเวิร์ด อาร์ ทัทท์ (กรุงเทพมหานคร: แพรวพทยา, ๒๕๑๕), หน้า ๕ - ๒๐.

^๒ทินพันธุ์ นาคะคะ, "รัฐศาสตร์", เอกสารประกณการสอนนิสิตปริญญาโท รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๕; หน้า ๕. (เอกสารอักษฺาเนา.)

นึกคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนต่างก็ถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ มีจิตใจมุ่งมั่นในการประพฤติปฏิบัติความอุดมการณ์ในระบบประชาธิปไตยโดยอยู่ตลอดเวลา^๑ และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน มีความเชื่อมั่นและปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะ การออกเสียงเลือกตั้ง การสนับสนุนกลุ่มผลประโยชน์^๒

ความสนใจทางการเมือง (Political interest) หมายถึง ประชาชน มีความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองทั้งปวง มีการติดตามข่าวสารของบ้านเมือง ทุกๆ หรือมีการสนทนากันเป็นกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือในการกำหนดนโยบายทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองทั้งในสภาและนอกสภา^๓

ค่านิยมทางการเมือง (Political values) หมายถึง สิ่งที่มีนัยยะพึงพอใจ มีความปรารถนาต้องการมากำเนินชีวิตทางการเมืองร่วมกัน เป็นเสมือนกลไกทางการเมืองที่สามารถนำเอาสิ่งที่มีคุณค่าของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมอย่างยุติธรรม เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สมาคมต่างๆ เป็นต้น ค่านิยมจึงเป็นตัวชี้ว่า สังคมใดเป็นประชาธิปไตยหรือไม่เพียงใด เป็นเรื่องที่เกิดจากแนวความคิดของคนในสังคมนั้นๆ มีความพึงพอใจในปัจจุบันบุคคล

^๑ "ทินพันธุ์ นาคะตะ, "ประชาธิปไตย: ความหมาย ปัจจัยเชื้ออำนาจและการสร้างจิตใจ," เอกสารประกอบการสอนนิสิตปริญญาโท รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๕; หน้า ๑๐. (เอกสารอัครสาเนา.)

^๒ Lester W. Milbrath, Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Political (Chicago: Rand McNally & Company, 1966), pp. 56 - 63.

^๓ "ทินพันธุ์ นาคะตะ, "ประชาธิปไตย: ความหมาย ปัจจัยเชื้ออำนาจและการสร้างจิตใจ," หน้า ๑๓.

(Individual) หรือถือทางสายกลางโดยยึดปัจเจกบุคคล แต่ทำให้ส่วนรวมมีความสุข
 ควบ (Individual & masses) หรือยึดสังคมทั้งหมดเป็นสำคัญ (Whole masses) *

การเลือกตั้ง (Election) หมายถึง การให้มีการเลือกตั้งในระบบการ
 ปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งได้แก่การที่บุคคลแต่ละคนไปใช้สิทธิออกเสียง
 เลือกตั้งผู้แทนตน (Electorate) ในการใช้อำนาจทางปกครองประเทศ วิธีการในการ
 เลือกตั้งอาจจะ เป็นวิธีการซึ่งผู้เลือกเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลายๆคน เรียก
 ว่า เป็นวิธีการเลือกตั้งตามเสียงข้างมาก (Majority) หรืออาจจะ เป็นวิธีการซึ่งผู้
 เลือกเลือกจากบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งพรรคการเมืองเป็นผู้จัดทำบัญชีขึ้นเสนอ เรียก
 ว่า วิธีการเลือกตั้งตามแบบอัตราส่วน (Proportional representation) ทั้งนี้สุด
 แล้วแต่ประเทศที่มีการเลือกตั้งว่าจะจัดการเลือกตั้งแบบใด^๒

ระบบพรรคการเมือง (Political party system) หมายถึง สถาบัน
 ทางการเมืองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยคณะกรรมการของ
 บุคคล หรือกลุ่มบุคคลมารวมกันด้วยความสมัครใจ มีหน้าที่สำคัญในการรักษาอำนาจการ
 ปกครองให้สืบทอดเนื่องกัน (Succession of power) เป็นเครื่องมือของนักการเมือง
 ที่จะแสวงหาอำนาจในการปกครองแผ่นดิน และใช้พรรคการเมืองเป็นเครื่องมือช่วย
 มหาชนให้ความยินยอมเกี่ยวกับนโยบายที่สำคัญของส่วนรวม^๓ และทำหน้าที่รวบรวม
 ความต้องการของประชาชนหลายๆกลุ่มแล้วมารวมเป็นนโยบายกว้างๆในทางการเมือง
 เศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ในการหาเสียงที่จะเป็นรัฐบาล หรือเรียกร้องให้รัฐบาล
 ปฏิบัติในกรณีที่เป็นพรรคฝ่ายค้าน^๔

* ชัยอนันต์ สมุทวณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง (กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ
 การพิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๓ - ๒๔.

^๒ ชูวงศ์ ฉายะบุตร, "หลักพรรคการเมือง" (กรุงเทพฯ: คณะรัฐศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑), หน้า ๕ - ๗.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^๔ อรรถ สีนสวัสดิ์ และ รอส พร็อสเซีย, อุปสรรคของระบอบประชาธิปไตย-
 ไทย, หน้า ๕.

กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง (Political interest groups) หมายถึง กลุ่มซึ่งมีสิ่งล่อใจ (Stake) มีสินบนที่จะได้หรือจะเสียหายบางอย่างในสังคม ซึ่งอาจจะเป็นทั้งโดยทางฐานะหรือโดยทางเศรษฐกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สหพันธ์การค้า สมาคมกรรมกร เพื่อจะทำการส่งเสริมอะไรสักอย่างหนึ่งเพื่อให้ฐานะของตนดีขึ้น โดยติดต่อบริษัทราชการกับพรรคการเมืองที่กลุ่มนั้นๆ สนับสนุน แล้วกลายเป็น กลุ่มอิทธิพลทางการเมือง (Political pressure groups) เพื่อต่อรองหรืออาจบีบบังคับรัฐบาลให้ทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจจะให้คำปรึกษาแก่รัฐบาล และในบางครั้งก็มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งเป็นอย่างมากด้วย*

ครูประถมศึกษา (Primary education teacher) หมายถึง บุคคลที่ได้ศึกษาวิชาชีพรหัสครู มีวุฒิตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๖ และผ่านการฝึกอบรมวิชาครู ครูประกาศนียบัตรจังหวัด ประโยคครูมูล ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประโยคครูประถม ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ประโยคครูมัธยม จนถึงระดับปริญญา กับผู้มีวิชาชีพอื่นๆ อีกจำนวนหนึ่ง โดยได้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้ารับราชการตำแหน่งครูประถมศึกษา ทำการสอนเยาวชนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๗ ในสังกัดโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนราษฎร์ของกระทรวงศึกษาธิการ

อายุ หมายถึง การกำหนดจำนวนปีที่เกิดของครูประถมศึกษาชายและหญิง ในกลุ่มตัวอย่างระหว่าง ๑๕ - ๕๐ ปี

เขตศึกษา ๑ หมายถึง เขตศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขึ้นเพื่อสะดวกในการจัดควบคุมการบริหารและคุณภาพการศึกษาประเภทต่างๆ ซึ่งมีโรงเรียน

* ชูวงศ์ ฉายะบุตร, "หลักพรรคการเมือง" หน้า ๔ - ๑๐.

ประณตศึกษารวมอยู่ด้วย เกี่ยวข้องกับครูประณตศึกษาโดยกรณีเทศการศึกษเป็นส่วน
ใหญ่ จังหวัดที่สังกัดในเขตศึกษา ๑ มี ๒ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี
ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร นครปฐมเป็นจังหวัดที่ตั้งเขต

การ เสนอ ทวิ จัย

การ เสนอ ทวิ จัย จะ เริ่ม ด้วย บทที่ ๑ เป็น บทนำ เพื่อให้ทราบถึงที่มาและ
ปัญหาของการวิจัย เรื่องทัศนคติของครูประณตศึกษาที่มีส่วนร่วมทางการ เมือง ในระบอบ
ประชาธิปไตย ว่ามีความจำเป็นมากแค่ไหนเพียงไร ในบทที่ ๒ จะกล่าวถึงบรรณ
กรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบแนวความคิดทางทฤษฎีของประชาธิปไตย การมีส่วน
ร่วมทางการ เมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และการศึกษา ค้นคว้าที่ เกี่ยว
ข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย เพื่อจะให้ เป็น เครื่องยืนยันถึงความสำคัญของงานวิจัย
มากยิ่งขึ้น ในบทที่ ๓ จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย เพื่อให้ เห็นว่า เป็นการยึดหลัก
ทางวิธีวิทยาศาสตร์ที่มีความเชื่อถือได้ ในบทที่ ๔ จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ซึ่งจะใช้สถิติวิเคราะห์แบบ Chi - square test เพื่อให้งานวิจัยเรื่องนี้มีความ
เชื่อมั่นได้ ส่วนในบทที่ ๕ จะกล่าวถึงการสรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะไว้ เพื่อ
ให้อาณา งานวิจัยนี้ ได้ทราบผลอย่างแจ่มแจ้ง และเสนอแนะแนวความคิดแก่ผู้ที่จะไปทำ
การศึกษา ค้นคว้าต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี และ
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๐๘, มาตรา ๕.